

Základní škola Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, příspěvková organizace

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2887

Název projektu: „Učíme lépe a moderněji“

OP VK 1.4

Výukový materiál

Název DUMu: **VY_32_INOVACE_09_13_Význam, rozdělení a zpracování léčivých rostlin**

Číslo skupiny: 2

Autor: Mgr. Tomáš Fliedr

Vzdělávací oblast/Předmět/Téma: Člověk a svět práce/Pracovní činnosti/Význam, rozdělení a zpracování léčivých rostlin

Druh učebního materiálu: Výuková prezentace

Metodický list: ne

Anotace: Materiál je určen pro žáky 7. ročníku. Seznamuje žáky s významem, základním rozdělením a zpracováním léčivých rostlin, zásadami správného sběru, sušením a uskladněním léčivých rostlin.

Ověřeno ve třídě: 7. B

Datum ověření: 31. 10. 2012

Prohlášení: Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla. Prohlašuji dále, že výše uvedený materiál jsem ověřil(a) ve výuce a provedl(a) o tom zápis do TK.

Dávám souhlas, aby moje dílo bylo dáno k dispozici veřejnosti k účelům volného užití (§30 odst. 1 zákona 121/2000 Sb.), tj. že k uvedeným účelům může být kýmkoliv zveřejňováno, používáno, upravováno a uchováváno.

Datum:

Podpis:

Význam, rozdělení a zpracování léčivých rostlin

Rozdělení léčivých rostlin

- Jednoleté
- Dvouleté
- Vytrvalé

Léčivé rostliny patří mezi nižší i vyšší rostliny, mezi byliny i dřeviny.

Význam léčivých rostlin

Obsahují látky, které se používaly a používají k léčení lidí i zvířat.

Použití pro:

- Přípravu čajů
- Farmaceutický průmysl (léky, sirupy, tinktury...)
- Kosmetický průmysl (krémy, šampóny, zubní pasty...)

Sběr léčivých rostlin

- Rostliny sbíráme v době, kdy obsahují největší množství účinných látek:
- KVĚTY – na začátku vykvétání
- LISTY – nejlépe před, ale i po odkvetení
- KOŘENY – časně z jara nebo na podzim
- PLODY – v době jejich zralosti

Zásady sběru léčivých rostlin

- Sbíráme za suchého slunného počasí.
- Šetříme přírodu!
- Sbíráme zdravé a čisté rostliny.
- Listy a květy trháme ručně, natě seřezáváme nožem nebo vhodnými nůžkami.
- Kořeny opatrně vypichujeme rýčkem.
- Nevysbíráváme úplně všechno.
- Nesbíráme rostliny na znečištěných místech (okolí silnic, železnic, průmyslových podniků...)

Zásady sběru léčivých rostlin

- Při sběru nestlačujeme listy a květy.
- Nepoužíváme sáčky a tašky z plastických hmot (používáme prodyšné obaly).
- Při sběru pozor na alergie, které mohou některé rostliny způsobit.

Sušení léčivých rostlin

Špatně usušená rostlina je bezcenná!

- Nejvhodnější místa jsou světlé půdy, kůlny a podobná místa, která lze dobře větrat.
- Nesušíme na přímém slunci.
- Rostliny volně rozložíme na plachtu, nepotištěný bílý papír nebo zavěsíme do svazečků.
- Kořeny před sušením omyjeme a nařežeme.

Sušení léčivých rostlin

- Silnější rostliny častěji obracíme.
- Teplota by neměla překročit 35°C
- Nesušíme více rostlin v jedné místnosti najednou.

Sušíme, dokud nejsou rostliny úplně křehké a lehce se lámou.

Uskladnění léčivých rostlin

Podmínkou pro zachování účinných látek je jejich vhodné skladování.

- Rostliny chráníme před světlem.
- Skladujeme na suchém a chladném místě.
- Rostliny skladujeme nejvíce 2 roky (po čase ztrácejí svoje léčivé účinky).

Uskladnění léčivých rostlin

- Používáme tmavé sklenice nebo uzavíratelné krabice či papírové sáčky (obaly označíme).

Obr. 1

Možnosti zpracování léčivých rostlin

NÁLEV (ZÁPAR)

- Z čerstvých i usušených rostlin
- Z květů, listů i stonků
- Bylinky umyjeme, pokrájíme
- Spaříme horkou vodou
- Necháme vyluhovat 5 - 15 minut
(čerstvé kratší dobu než sušené)

Možnosti zpracování léčivých rostlin

ODVAR

Některé kořeny, pupeny, semena a kůru je třeba určitou dobu ve vodě povařit.

Obvykle vaříme kolem 10 minut, pokud není dáno jinak.

Možnosti zpracování léčivých rostlin

TINKTURA

Jsou to výluhy, které získáváme v 38 – 40% alkoholu.

- Do láhve naplníme bylinky a zalijeme alkoholem a necháme stát na teplém místě 14 dní a déle, občas zatřeseeme a poté scedíme.
- Využití: masáže, obklady, koupele, kapky

Možnosti zpracování léčivých rostlin

BYLINNÉ OLEJE

- používáme jako mazání nebo kapky
- Květy nebo nakrájené listy rostlin naplníme po hrdlo do láhve.
- Zalijeme kvalitním olivovým nebo slunečnicovým olejem.
- Necháme více než dní stát na slunci nebo v teple.

Možnosti zpracování léčivých rostlin

KONZERVACE ZMRAZOVÁNÍM

- nejmladší způsob uchování léčivých rostlin
- zmrazujeme malé svazečky.
- rostliny můžeme zmrazit do kostek ledu.

Zdroje:

1/ <http://readynutrition.com/wp-content/uploads/2011/09/10961395-medicinal-herbs.jpg>